

Falešní učitelé (2Pt 2,1–22)

Texty na tento týden

2Pt 2,1–22; Jd 1,4–7

Základní verš

**„Slibují jim svobodu, ale sami jsou služebníky záhuby. Co se člověka zmocní, tím je zotročen.“
(2Pt 2,19)**

Ve svém prvním listě se Petr s pastoračním zápalem snažil povzbudit své čtenáře v souvislosti s pronásledováním. A přestože není úplně jasné, jakou konkrétní formu pronásledování a těžkostí měl Petr na mysli, tak rozhodně víme, že církev byla vystavena velkému soužení, když se pohanský Řím snažil potlačit a zničit rostoucí hnutí lidí, kteří si říkali „křesťané“.

Satan však rozpoutal útok ve dvou směrech. Prvním byl útok zvenčí – tedy hrubá síla, násilí a pronásledování. Církev však čelila i další hrozbě, která byla v určitém smyslu nebezpečnější než vnější útoky. Bylo to ohrožení zevnitř. Tak jako museli v minulosti čelit Izraelci falešným prorokům, tak i Ježíšovi následovníci museli už od začátku čelit falešným učitelům, kteří šířili „zhoubné nauky“ v církvi (2Pt 2,1). Petr také poznamenává, že mnozí budou následovat tuto „nezřízenost“ a „cesta pravdy bude kvůli nim v opovržení“ (2Pt 2,2).

Před jakým učením Petr varoval? Jak na něj reagoval? Co se z jeho varování můžeme naučit pro dnešní dobu, kdy také čelíme různým vnitřním hrozbám?

Budování společenství

- ▶ *Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?*
- ▶ *Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.*

Falešní proroci a učitelé (2Pt 2,1–3)

¹V Božím lidu bývali ovšem i lživí proroci; tak i mezi vámi budou lživí učitelé, kteří budou zálučně zavádět zhoubné nauky a budou popírat Panovníka, který je vykoupil. Tím na sebe uvedou náhlou zhoubu. ²A mnozí budou následovat jejich nezřízenost a cesta pravdy bude kvůli nim v opovržení. ³Ve své hrabivosti budou vám předkládat své výmysly, aby z vás těžili. Soud nad nimi je už připraven a jejich zhouba je blížká. (2Pt 2,1–3)

Osobní studium

Někdy můžeme být v pokušení idealizovat si ranou církev a představovat si ji jako ukázkové hnutí, které bylo založeno na vztazích naplněných pokojem a harmonií.

Tento náhled je však chybný. Už od Ježíšových dnů (budoucí) církev zápasila s problémy, které přicházely zevnitř (například činy Jidáše či spory o prvenství). Novozákonní knihy ukazují, že mnohé problémy měly svůj původ právě v bludných učeních, která se v církvi objevovala. Prvotní církev zápasila nejen s vnějším pronásledováním, ale i s vnitřními těžkostmi. Již z prvních třech veršů 2. kapitoly je zřejmé, že situace mezi bratry a sestrami se bude horšit a měla být daleko od pokoje a vzájemné harmonie.

Před čím Petr varuje v 2Pt 2,1–3 a 2,10–22? Jaké falešné učení jmenuje? Jaký mohlo mít vliv na církev?

Druhá kapitola může být důvodem, proč Bůh inspiroval Petra k napsání jeho druhého listu. Petr varuje své čtenáře, že tak jako byli v minulosti uprostřed Božího lidu falešní proroci, budou v budoucnosti v církvi falešní učitelé. Petr je kárá, že přinášejí „zhoubné nauky“ a „budou dokonce zapírat i Pána“ (2Pt 2,1; B21). Budou však také přivádět druhé do duchovního i tělesného otroctví (2Pt 2,18.19). Z toho, co Petr píše, vyplývá, že se jednalo o velmi nebezpečné učení. I to bylo důvodem Petrova přísného postoje vůči jeho šířitelům. Petrovi je evidentně cizí dnes moderní přístup, že „na učení přece nezáleží“.

Aplikace

Petr ostře a důrazně vystupuje vůči falešnému učení. Co jeho reakce vypovídá o jeho postoji k pravdě a její důležitosti? Jak se můžeš ty sám chránit před různým falešným učením? Jak se může církev bránit před tím, aby do ní vnikly falešné nauky?

Svoboda v Kristu (2Pt 2,17–19)

¹⁷Takoví lidé jsou jako prameny bez vody, mračna hnaná bouří; je pro ně připravena nejčernější tma. ¹⁸Řeční prázdně a nabuřele a svádějí nezřízenými vášněmi ty, kdo se právě vymaňují ze života v klamu. ¹⁹Slibují jim svobodu, ale sami jsou služebníky záhuby. Co se člověka zmocní, tím je zotročen. (2Pt 2,17–19)

Osobní studium

Petr varuje své čtenáře před nebezpečím falešných učitelů těmi nejsilnějšími slovy. V 2Pt 2,18–21 upozorňuje, že falešní učitelé sice nabízejí svobodu, ale ve skutečnosti přivádějí lidi do otroctví.

Je to úplně převrácené poselství evangelia. Svoboda v Kristu znamená svobodu od otroctví hříchu (Ř 6,4–6). Petr varuje před falešným konceptem svobody, který zanechává člověka v otroctví hříchu. Mnozí učenci se snažili identifikovat přesnou podstatu tohoto falešného učení, které Petr zmiňuje, ale nepodařilo se jim to – přesto je jasné, že je tento blud spojen s problémem hříchu a našeho zotročení hříchem.

Jak Ježíšova slova zaznamenaná v J 8,34–36 odhalují princip svobody? Jak to souvisí s tím, před čím varuje Petr ve svých listech?

Ať už tito falešní učitelé přicházeli s jakýmkoliv teoriemi, je zřejmé, že vedli své oběti – tedy lidi, kteří před nedávnem přijali Ježíše Krista – zpět k jejich předchozímu hříšnému způsobu života. Možná šlo o nějaký druh „laciné milosti“, která zlehčovala důležitost čistoty a svatosti – tedy něco, co věřící dohnalo do stejné „záhuby“ (2Pt 2,19), z které byli před nedávnem vysvobozeni. Je proto pochopitelné, že Petr proti falešným učitelům tak ostře vystupuje a varuje před následky, které by se objevily, pokud by toto učení lidé následovali.

Aplikace

Od čeho tě Kristus osvobodil? Co pro tebe znamená „svoboda v Kristu“? V čem se odlišuje tvůj život bez Krista od života s Kristem?

„Pes se vrátil k vlastnímu vývratku“ (2Pt 2,19–22)

¹⁹*Slibují jim svobodu, ale sami jsou služebníky záhuby. Co se člověka zmocní, tím je zotročen.*

²⁰*Jestliže tedy ti, kdo poznáním Pána a Spasitele Ježíše Krista unikli poskvrnám světa, znovu se do nich zapletou a podlehnou jim, budou jejich konce horší než začátky.* ²¹*Bylo by pro ně lépe, kdyby vůbec nebyli poznali cestu spravedlnosti, než aby se po jejím poznání odvrátili od svatého přikázání, které jim bylo svěřeno.* ²²*Přihodilo se jim to, co říká pravdivé přísloví: „Pes se vrátil k vlastnímu vývratku“ a umytá svine se zase válí v bahništi. (2Pt 2,19–22)*

Osobní studium

Jaké nebezpečí vyplývá podle 2Pt 2,17–22 a Mt 12,43–45 z toho, když se křesťan vrátí ke svému předchozímu způsobu života?

Petr si dělal starosti především o ty, kteří se před nedávnem odvrátili od hříchu a které falešný učitelé lákají zpět k předchozím „nezřízeným vášním“ (2Pt 2,18). Falešný učitelé slibují svobodu, ale – jak Petr upozorňuje – svoboda, kterou nabízejí, se zásadně odlišuje od svobody, kterou svým následovníkům zaslíbil Ježíš.

V 2Pt 2,21 Petr napsal: „Bylo by pro ně lépe, kdyby vůbec nebyli poznali cestu spravedlnosti“ (2Pt 2,21), než aby se odvrátili od správné cesty zpět ke starému způsobu života.

To samozřejmě neznamená, že by byli v beznadějně situaci. Je mnoho těch, kteří se odvrátili od Pána a později se k němu opět vrátili. Bůh takové lidi velmi rád přijme zpět (L 15,11–32). V každém případě je však odvrácení se od Boha velmi nebezpečné a v žádném případě nejde o nic, co by mělo cenu nebo co bychom měli vyhledávat. Obraz psa, který se vrací zpět ke svému vývratku, je velmi drsný a smutný popis takového postoje. Ale právě tímto obrazem se snaží Petr zdůraznit tento princip.

Ozvěna Ježíšových slov v 2Pt 2,20 je pravděpodobně záměrná (Mt 12,45; L 11,26). Ježíš vypráví určité podobenství o člověku, který byl zbaven nečistého ducha. Takový duch pak bloudí po pustých místech, až se nakonec rozhodne podívat se zpět do „domu, odkud vyšel“ (Mt 12,45). Nebezpečí, na které upozorňuje Ježíš i Petr, je skutečné. Věřící se musejí ujistit, že to, co kdysi ovládalo jejich život, nahradili po obrácení duchovními záležitostmi. Pokud se člověk nerozhodne žít svou vírou naplno, pak nevyužívá své duchovní dary. Pokud nebuduje svůj vztah s Bohem a jeho život není svědectvím pro druhé, pak se může poměrně lehce stát, že sklouzne zpět ke svému předchozímu hříšnému životu.

Aplikace

Jakým způsobem můžeme jako církev pomáhat členům, aby se z nich stali opravdoví následovníci Boha? Proč je důležité pomáhat především novým věřícím? Jak se do této činnosti můžeš zapojit ty osobně?

Petr a Juda (2Pt 2,4–7)

4Vždyť Bůh neušetřil ani anděly, kteří zhřešili, ale svrhl je do temné propasti podsvětí a dal je strážit, aby byli postaveni před soud. 5Ani starý svět neušetřil, nýbrž zachoval jen Noeho, kazatele spravedlnosti, spolu se sedmi jinými, když uvedl potopu na svět bezbožných. 6Také města Sodomu a Gomoru odsoudil k záhubě a obrátil v popel. Tím dal výstrahu budoucím bezbožníkům. 7Vysvobodil však spravedlivého Lota, sužovaného nezřízeným chováním těch zvrhlíků. (2Pt 2,4–7)

4Vloudili se totiž mezi vás někteří bezbožní lidé, zapsaní už dávno k odsouzení, kteří zaměňují milost našeho Boha v nezřízenost a zapírají jediného vládce a našeho Pána Ježíše Krista. 6Také anděly, kteří si nezachovali své vznešené postavení, ale opustili určené místo, drží ve věčných poutech v temnotě pro veliký den soudu. 7Podobně jako oni i Sodoma, Gomora a okolní města se oddaly smilstvu, propadly zvrhlosti, a jsou nám výstražným příkladem trestu věčného ohně. (Jd 1,4. 6.7)

Osobní studium

Je zajímavé, že Jd 1,4–19 řeší stejnou problematiku jako 2Pt 2,1–3,7. Kdykoliv se v Písmu něco opakuje, tak se jedná o důležité téma. Petr i Juda se poměrně obsáhle věnují tomu, aby čtenáře upozornili na závažnou pravdu: Bůh má osud hříšníků ve svých rukách. Petr i Juda nás nenechávají na pochybách a ukazují, že Bůh má vše pod kontrolou – a to včetně zla. Ať už jde o nespravedlivé lidi, či padlé anděly, Bůh ví o jejich špatném jednání a v den soudu budou potrestáni (2Pt 2,9,17; Ju 1,6).

Jaké příklady přicházející odplaty přinášejí texty v 2Pt 2,1–3,7 a Ju 1,4–9, aby byl zdůrazněn princip, že Bůh to s trestem za hřích myslí opravdu vážně? Proč je tato skutečnost důležitá?

Petr i Juda zaznamenávají tři příklady Boží odplaty v dějinách. Petr zmiňuje zničení předpotopního světa, oba vzpomínají zničení Sodomy a Gomory ohněm a spoutání andělských bytostí pro soudný den (2Pt 2,4–6; 3,7; Ju 1,6,7). Všechny tyto příklady zmiňují nejen odložení Božího konečného soudu, ale i jeho věčné důsledky. Přestože se Písmo ve velké míře věnuje Boží milosti a milosrdenství, jeho spravedlnost sehrává při konečném zničení hříchu významnou úlohu.

Co bylo příčinou přísných trestů, které jsou v textech uvedeny? Podle toho, co víme, příčinou bylo zničující bludné učení, pohrdání autoritami, podřizování se různým vůdcům, zneužívání Boží milosti na provádění různých nemorálností, odmítání Ježíše Krista jako jediného svrchovaného Vůdce a Pána, morální znečišťování vlastního těla, pronášení prázdných a pyšných slov a pomlouvání (2Pt 2,1.10.19; Ju 1,4,8; 2Pt 2,18; Ju 1,10).

Je zvláštní, že seznam neobsahuje třeba násilné činy. Místo toho jsou popisovány mnohem rafinovanější hříchy, které ale mají jednu společnou charakteristiku. Jsou to hříchy, které umíme ospravedlnit někdy dokonce přímo ve sborovém společenství. Tato skutečnost by nás měla probudit a vést k uvědomění si naší potřeby činit upřímné pokání a snažit se o opravdovou reformu církve.

Aplikace

Petr i Juda popisují lidi, kteří čelí záhubě, jako ty, kteří se stali „nerozumnými“ zvířaty, jež jsou ovládána pudy (2Pt 2,12; Ju 1,10). Co můžeš udělat pro to, aby se ti něco podobného v životě nestalo? Jak na tebe působí tento popis ve srovnání s tím, jak Bůh původně stvořil člověka?

Další naučení ze Starého zákona (2Pt 2,6–16)

⁹Pán však dovede vytrhnout zbožné ze zkoušky, ale nespravedlivé uchovat pro trest v den soudu; ¹⁰a to především ty, kdo se svévolně ženou za poskvřujícími vášněmi a pohrdají každou autoritou. Jsou to drzí opovážlivci; nechvějí se před nadpozemskými mocnostmi a rouhají se jim. ¹¹Ani andělé, ačkoli jsou větší silou a mocí, nevynášejí nad těmi mocnostmi před Pánem zatracující soud. ... ¹⁴Oči mají plné cizoložství a nepřestávají hřešit, svádějí nepevné duše, srdce mají vycvičené v hrabivosti; jsou to synové prokletí. ¹⁵Opustili přímou cestu a zbloudili, když se dali na cestu Balaáma, syna Beórova, kterému se zalíbila mzda za nepravost, ¹⁶ale byl pokárán za své provinění. Němá oslice promluvila lidským hlasem, a tak zabránila prorokovu bláznovství. (2Pt 2,9–11.14–16)

Osobní studium

Jaké další příklady používá Petr v 2Pt 2,6–16, aby ukázal, kam lidi přivede hříšné jednání?

V Bibli se první zmínka o Sodomě nachází v Gn 13,12.13. Lot a Abraham se rozhodli rozejít z „ekonomických“ důvodů. Lot si vybral údolí Jordánu a „stanoval až u Sodomy“ (Gn 13,12). Autor knihy Genesis k tomu dodává: „Sodomští muži však byli před Hospodinem velice zlí a hříšní“ (Gn 13,13). Později, když Bůh mluvil s Abrahamem, že chce zničit Sodomu, tak se s ním Abraham domluvil, že Bůh město nezničí, pokud v něm najde alespoň deset spravedlivých (Gn 18,16–33). Že se v Sodomě nenašlo ani deset spravedlivých, bylo představeno i tím, co chtěli obyvatelé města udělat s posly (anděly), kteří k Lotovi přišli. Město bylo úplně zničeno. Zachránili se jen tři lidé: Lot a jeho dvě dcery (Gn 19,12–26).

Petr používá tento příběh, aby na něm ukázal dvě poučení. (1) Sodoma a Gomora jsou příkladem trestu, který přijde na bezbožníky (2Pt 2,6). (2) Bůh ví, jak zachránit spravedlivé ze zkoušek a utrpení (2Pt 2,7–9). Petr vyjmenovává některé charakteristiky těch, kteří byli zničeni v Sodomě a Gomoře: oddávali svá těla zvráceným žádostem, opovrhovali autoritou, byli tvrdohlaví a troufalí a nebáli se ani andělů (2Pt 2,10.11). Velmi podobné znaky připisuje Petr i falešným učitelům a těm, kteří je následují.

Příběh o Bileámovi je zaznamenán v Nu 22,1–24,25. Bileáma si pozval moábský král Balák, aby proklel Izraelce. Přestože Bileám nejprve odmítl, pak se k tomuto úkolu nechal přemluvit (Nu 22,7–21). Cestou ke králi se však Bileámovi postavil do cesty „Hospodinův anděl“ a od jisté smrti ho zachránilo jen to, že jeho oslice jej třikrát odmítla poslechnout. Bileám ji za to bil a svou chybu si uvědomil až v okamžiku, kdy oslice začala mluvit a Hospodin otevřel jeho oči, takže uviděl samotného „Hospodinova posla, jak stojí v cestě s taseným mečem v ruce“ (Nu 22,22–35). Příběh končí tím, že Bileám nakonec Izraelcům žehná (Nu 23,4–24,24). Petr používá Bileáma jako příklad lidí, kteří se nechají zlákat cizoložstvím a chamtivostí (2Pt 2,14.15). Takoví lidé se podobají Bileámovi. Opustili cestu, po níž měli jít.

Aplikace

Uvažuj o moudrosti, kterou nám Hospodin světil prostřednictvím Písma a svých služebníků. Proč by ses jako křesťan neměl nikdy dostat do situace, v níž se budeš vymlouvat, že jsi o závažnosti hříchu neměl ani tušení? V kterých oblastech jsou pro tebe různá varování a výstrahy aktuální právě v těchto dnech?

Podněty k zamyšlení

Někdy je možné zaslechnout, že křesťané mluví o „svobodě v Kristu“. Je to samozřejmě biblický koncept. Svoboda od odsouzení zákonem a jistota spasení, kterou nám dává Kristovo dílo, je pro nás zadarmo. Zkušenost reformátora Martina Luthera s otroctvím hříchu, pod nímž trpěl, dokud nepochopil podstatu milosti, je nádherným příkladem významu svobody. Apoštol Petr však upozorňuje na to, že i tato nádherná pravda může být překroucena. „Významná pravda o naší závislosti na Kristu v otázce spasení má velmi blízko k omylu troufalosti. Svobodu v Kristu si mnoho lidí plete s bezzákonností. To, že nás Kristus přišel vysvobodit z odsouzení zákonem, si mnoho lidí vykládá tak, že zákon byl odstraněn a ti, kteří ho dodržují, tak hřeší. A protože mají pravdu a omyl tak blízko k sobě, tak ti, které nevede Duch svatý, se nechají svést k přijetí bludu. A tak se dostanou pod vliv satanových svodů. Tím, že satan vede lidi k přijetí omylu místo pravdy, zajišťuje si poddanost protestantského světa.“ (CTR 324)

Otázky k rozhovoru

1. *Uvažujte společně nad textem zaznamenaným v 2Pt 2,19 a nad dalšími důsledky falešného učení. Proč je důležité, abychom znali klíčové pravdy naší věrouky? Proč je důležité, abychom se uměli shodnout na tom, čemu bychom měli společně věřit? Kdy začíná být „nebezpečné“ uvažování o názorech, které se liší od toho, čemu věří ostatní bratři a sestry?*
2. *Podívejte se znovu na přísná vyjádření, která Petr používá v souvislosti se soudem a trestem: „uvedou na sebe náhlou zhoubu“ (2Pt 2,1); „zahynou ve své zkaženosti a dostanou odplatu za svou nepravost“ (2Pt 2,12.13); „soud nad nimi je už připraven a jejich zhouba je blížká“ (2Pt 2,3). Co tyto verše říkají o realitě soudu? Proč Petr tak nemilosrdně zavrhuje ty, kteří vedou Boží lid k falešnému učení?*
3. *Co si myslíte o tom, že lidé, kteří často mluví o „svobodě v Kristu“, tak většinou nic nenamítají všeobecně proti zákonu, ale velmi často se ostře vymezují vůči závaznosti a platnosti zákona v souvislosti se čtvrtým přikázáním o sobotě? Jak nám to může pomoci vidět jiným způsobem to, jak může být pravda „svobody v Kristu“ zkreslená a zdeformovaná?*

Praktický závěr

- ▶ *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- ▶ *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- ▶ *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- ▶ *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:
